

નામ : પરમાર વંશી દિનેશભાઈ

સેમેસ્ટર : 1

રોલ નંબર : 276

PRN નંબર : COC2025276

વિષય : COC (Common oriented course)

પેપર નું નામ : Inclusive Education and psychological strategies.

પેપર કોડ : MJEPS - 101

સહી. Vanshi

પ્રશ્નાવલી પદ્ધતિ

પ્રશ્ન- પ્રસ્તાવના: આપણે જાણે છે કે પ્રશ્ન પૂછવાનો એક પ્રકાર છે.

(સંજ્ઞા) પ્રશ્નાવલી પદ્ધતિ સંસાધન ના ફેરુસર બનાવવા માં આવે છે. પ્રશ્નાવલી ના મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય વિષય સંબંધિત મારિતિ એકાગ્રતા કરવાનો છે. પ્રશ્નાવલી પદ્ધતિ માં મુખ્યવિધારિત-પ્રશ્નોની ઝૂંડી તૈયાર કરવામાં આવે છે. જે પુતિલાવદાતાઓ ને લોખિત સ્વરૂપે આપવામાં આવે છે. પુતિલાવદાતાઓ ને લોખિત સ્વરૂપે આપવામાં આવે છે. વિશાળ પ્રશ્નોના માં મારિતિ એકાગ્રતા રાખી છે. તેથી શૈક્ષણિક પ્રશ્નોના સિદ્ધિ, સર્જનાત્મક અને સ્વયં આધારિત અભ્યાસો માં તેનો વ્યાપક ઉપયોગ થાય છે.

- પ્રશ્નાવલી નો અર્થ :

પ્રશ્નાવલી ની વાતનિહ સંસાધન માં મારિતિ એકાગ્રતા કરવાનું એક પદ્ધતિ અને લોડિયુ સાધન છે. પ્રશ્નાવલી એક એવા પ્રશ્નોનું સંગ્રહ છે જેમાં સંસાધન સમસ્યા સામે સંબંધિત ઉદ્દેશ્ય પ્રશ્નો આપવામાં આવ્યા હોય છે. જેને ધ્યાન મુલક વાંચીને ઉત્તરદાતા તેના ઉત્તર પાતોના અનુભવ ના આધારે આપે છે. ત્યારબાદ તે પ્રશ્નાવલી સંસાધનકર્તા ને પરત કરે છે. મોટેભાગે પ્રશ્નો ને એક પુસ્તિકા ના રૂપમાં છપાડી ફેલામાં આપે છે. જેને પ્રશ્નાવલી પુસ્તિકા કહેવામાં આવે છે.

- પ્રશ્નાવલી ની વ્યાખ્યા :

“ સામાન્ય રીતે પ્રશ્નાવલી એક એવું સાધન છે જેમાં એકે ફોર્મ ની મદદ થી ઉત્તર આપવામાં આવે છે તથા જેને ઉત્તરદાતા સ્વયં ભરી છે. ”
(1981)

- પ્રમાણની નું નિર્માણ કઈ રીતે કરવું? વિનં
પ્રશ્ન

1. પારિભાષિક તૈયારીઓ કરવી

↓

2. પ્રશ્નો કે વિગતો ની તૈયારીઓ કરવી.

↓

3. પ્રશ્નો નું પુનઃ પરીક્ષણ અને સંશોધન કરવું.

↓

4. પ્રમાણની તૈયારી પ્રશ્નો ની પ્રમાણની નું સુવર્ણ પરીક્ષણ કરવું.

↓

5. પ્રમાણની ની વિશ્વસનીયતા તથા પચાપતા નક્કી

↓

6. પ્રમાણની નું જાણીતી આંતરિક તાગ તૈયાર

↓

7. પ્રમાણની નું સરળતા અથવા અસરકારકતા પરીક્ષણ કરવું.

↓

8. પ્રમાણની ના પચાપતા અને વિશ્વસનીયતા ની પરીક્ષણ કરવું.

↓

9. પ્રમાણની ના પચાપતા અને વિશ્વસનીયતા ની પરીક્ષણ કરવું.

↓

1. મારિત સંબંધિત : પ્રમાણની ની મારિત સંબંધિત પ્રમાણની

↓

2. અનુભવ પ્રમાણની ના પચાપતા અને વિશ્વસનીયતા ની પરીક્ષણ કરવું.

↓

3. અનુભવ પ્રમાણની ના પચાપતા અને વિશ્વસનીયતા ની પરીક્ષણ કરવું.

↓

4. અનુભવ પ્રમાણની ના પચાપતા અને વિશ્વસનીયતા ની પરીક્ષણ કરવું.

યંગો પ્રમાવલી ની કયા નોંધ આધારે પ્રમાવલી નો
બે પકારો

1. સંરચિત પ્રમાવલી

2. અસંરચિત પ્રમાવલી

કરિભંગર અનુસાર પ્રમાવલી ના પકારો

1. નિશ્ચિત કે સીમિત વિગતવાળી પ્રમાવલી

2. વિસ્તૃત વિગતવાળી પ્રમાવલી

1. નિશ્ચિત અથવા સીમિત વિગતવાળી પ્રમાવલી :

આ પ્રકારની પ્રમાવલી નો અંદાજ પ્રમાવલી પણ
કરવામાં આવે છે. આ પ્રમાવલી ની વિગતો કે પ્રશ્નોનું સ્વરૂપ
એવું હોય છે કે જેના ઉત્તર સીમાબદ્ધ અથવા નિયંત્રિત હોય
છે. આ પ્રકારની પ્રમાવલી માં અત્યંત પ્રશ્ન કે વિગત ના
અનુકૂળ નિશ્ચિત ઉત્તરો આપી દેવામાં આવે છે. અર્થાત્ આ જ
ઉત્તરોમાંથી પસંદ કરીને ઉત્તરદાતાના પત્રિકા આપે છે.
અહીં આપેલ વિદ્યાર્થીમાંથી જ ઉત્તરદાતા આ જવાબ આપવાનો
રોય છે.

2. વિસ્તૃત વિગતવાળી પ્રમાવલી :

આ પ્રકારની પ્રમાવલી નો ખુલ્લી પ્રમાવલી
વળાટાકરો છે. આ પ્રકારની પ્રમાવલી માં ઉત્તરદાતા આપવામાં
આપેલ પ્રશ્નો નો જવાબ મોટાના શબ્દો માં આપે છે. અહીં સંશોધન
કર્તા દ્વારા પ્રશ્નો ના જવાબ તારે કોઈ પત્રિકા વિડલ આપવામાં
આવતાં નથી.

ઉત્તરદાતા આપવામાં આવેલા પ્રશ્નો નોંધવાં થી જો
તેનો સમજ નો તેનો ઉત્તર પાતાના રાજ્યોમાં પ્રમાણથી
પ્રશ્નોની નીચે આપેલા આલી જગ્યામાં લખો છે. આ પુકારનાં
પ્રશ્નોના ઉત્તરોમાં એક પાંડિતમાં ડોક્ટરની વધુ પંક્તિઓમાં
આપી શકાય છે.

3. સંરચિત પ્રમાણથી : જે વિદ્યાર્થી પુકારનાં પ્રશ્નોમાં

સંરચિત પ્રમાણથી : સામાજિક-સર્વસામાન્ય અથવા
સંશોધન માં ઉપયોગી માં લેવાની એવી પ્રમાણથી છે. જેની
રચના વાસ્તવિક અભ્યાસ શરૂ પાડી પહેલાંની કરી લેવામાં આવે
છે. અને સામાન્ય રીતે ત્યારબાદ તેમાં અસ્પષ્ટતા નથી કરવામાં
આવતું.

4. અસંરચિત પ્રમાણથી : જે વિદ્યાર્થી વિદ્યાર્થીની

આ પુકારની પ્રમાણથી માં માંત્ર એ વિષયોનો
જ ઉલ્લેખ શીખે છે. જેના વિશે ઉત્તરદાતા પાસેથી માર્ગદર્શન
કરવાની શીખે છે. આ પુકારની પ્રમાણથી નો ઉપયોગ મુલાકાત
મદદતમાં કરવામાં આવે છે.

5. ચિત્રમય પ્રમાણથી :

ચિત્રમય પ્રમાણથી : જે વિદ્યાર્થીની વિદ્યાર્થીની
સામાન્ય રીતે આ પ્રમાણથી પ્રશ્નોના ઉપયોગ માટે
શિક્ષિત સમૂહ માટે કરવામાં આવે છે. પરંતુ જે કોઈ સમૂહ
ઓછા શિક્ષિત છે. અને વળી અરી તેઓ ની સાથે કોઈ
કારણોસર પ્રત્યક્ષ સંપર્ક સ્થાપિત કરવો મુશ્કેલ છે. તો એવી
પરિસ્થિતિમાં ચિત્રમય પ્રમાણથી નો ઉપયોગ કરવામાં આવે
છે.

6. निश्चित प्रभावली: 10/3/2026

6. निम्नलिखित प्रत्यावाही है:

મિશ્રિત પ્રજાવલી એવી પ્રજાવલી ને કહેવામાં આવે છે જેમાં ડોઈ એક પડાર ના પ્રજા ન હોઈ એ બને એનકે પડાર ના પ્રજા હોય છે. આવી પ્રજાવલી માં બંધ પ્રજા બુલ્લા પ્રજા, વિતનપ પ્રજા, સંરચિત પ્રજા, અસંરચિત પ્રજા વગેરે માંથી ડોઈપણ પડાર ના પ્રજા હોય છે.

प्रभावशीलता : विमान

(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10)

1. સમગ્ર ચિનને ખર્ચાની બદલ સાધ્ય છે એક સાથે અનંત પ્રતિભાવદાતાઓ પાસેથી ગ્રાહિત થેજવી શકાય છે. તેથી સમગ્ર ચિનને ખર્ચ આદો લાગે છે.

2. વિસ્તૃત માર્ગિત એડોની ડરી: રીકાયાઈ : વિવિધ વિષયો પર પ્રશ્નો પૂછીને વિરાળ અને વિવિધ પુકાર ની માર્ગિત એડોની

2. 11. 2014 6:10 PM 11/11/2014 11:11 PM

$\frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & i \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$

3. વિરલેપડા સરળ બને છે : માનકીકૃત પ્રજાનો જોવાના કારણે જ્યાંયો નું આંડાંશાસ્ત્રીય વિરલેપડા સરળ બને છે.

$$: \int (1) \sin x \cos x \, dx = \frac{1}{2} \int \sin 2x \, dx = -\frac{1}{4} \cos 2x + C$$

4. પક્ષપાત યોદ્ધા' રહે છે : મુખાવલી માં સંશોધક અને પ્રતિ-

સાવધાતા વર્યે સીધે સંપર્કે ને રોચાપી બાહ્યગત પસપાત

[illegible]

296) 10110 Ap 10010 Buss 10010 Jans '02 100107 10010

5. भारतता भजपी राजपूत छः पुलिपाय फलता खा' पोताना नाय

જનાવ્યા વિના જ્વાળ આપી શકે છે, તેથી તેઓ નિયંત્રણથી

સાચો જવાબ આપે દો

6. વિરાજ ફોર માં ઉપયોગી : અલગ અલગ સ્થળો રહેતા લોકો ને પ્રજાવલી મોકલી શકાય છે.

- પ્રજાવલી નાં મોકલેલા સમય : વિષયક સંબંધિત ગોપીય ઓફિસ દ્વારા નિર્ધારિત સમયે મોકલવામાં આવે છે.

1. અપૂર્ણ અથવા ખોરા જવાબો નાં દાખા પ્રતિલાવકો પ્રત્યે પુરાં રીતે ના સમગ્ર શિક્ષણ અધિકારી જવાબ આપે છે.

2. પ્રતિલાવ દરજ્જા ઓછો રહે છે : કોરલાંકો લોકો પ્રજાવલી ભરવા દરદતા નથી. અથવા સમગ્ર નાં અભિવ્યક્તિ પરત મોકલવા નથી.

3. ખોરી મારિત મેળવવાની શક્યતા : પ્રતિલાવજનક માન્યપૂર્વક ખોરા અથવા સમાજ ને અનુરૂપ જ્ઞાન આપી શકે છે.

4. ભાવનાઓ અને ગેરલા ની મારિત મળતી નથી : પ્રજાવલી થી બહિષ્કાર ની ભાવના, વલણ અને આંતરિક અસુખ ગેરલા થી મળી શકતા નથી.

5. પ્રજા ની અપાર્થ : અગાઉ તૈયાર પ્રજાનાં ૪ મારિત મળે છે. નવા મુદ્દા આ બદલ આવવાની શક્યતા ઓછી રહે છે.

6. સ્પષ્ટતા કરવાની તક નથી : પ્રતિલાવક ને પ્રજા સમજાવનાં અડચણ આવે તો તરત સ્પષ્ટતા કરી શકાતી નથી.

7. સત્યતા ચકાસવી મુશ્કેલી : આખો જવાબો ની સાચાઈ ચકાસવી અઘરી રીત છે.

ઉપસંહાર : અંતમાં કરી શકાય કે, પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન

મારિતિ એકેન્દ્રિત કરવાની સરજા, સ્વયંસિંચત અને અસરકારક

પદ્ધતિ છે. આ પદ્ધતિ દ્વારા સમગ્ર અને અચૂંત માં મોટી

સંખ્યામાં યુતિસાદતાના પાસે પી. આર. આર. એલ.વી. શકાય છે.

પુત્રાવલી યોગ્ય રીતે સ્થાપિત કરીને તો માત્ર માહિતિ વિશ્વસનીય

અને ઉપયોગી બને છે. મેં કે પુત્રો ની લાચા, રચના અને

કમ યોગ્ય રીતે મારિતિ પર અસરકારક પડી શકે છે. તેથી

સંશોધક પુત્રાવલી તૈયાર કરતી વખતે વિલપ ની સ્વચ્છતા,

ઉદ્દેશ અને યુતિસાદતા ની સમજના નો ધ્યાન માં રાખવી જરૂરી

એવું છે. અંતમાં કરી શકાય કે, પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન

આમ, યોગ્ય આયોજન અને સાવધાની સાથે ઉપયોગ

કરવામાં આવે તો પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન મારિતિ પર અસરકારક

પડી શકે છે. અંતમાં કરી શકાય કે, પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન

આમ, યોગ્ય આયોજન અને સાવધાની સાથે ઉપયોગ

કરવામાં આવે તો પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન મારિતિ પર અસરકારક

પડી શકે છે. અંતમાં કરી શકાય કે, પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન

આમ, યોગ્ય આયોજન અને સાવધાની સાથે ઉપયોગ

કરવામાં આવે તો પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન મારિતિ પર અસરકારક

પડી શકે છે. અંતમાં કરી શકાય કે, પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન

આમ, યોગ્ય આયોજન અને સાવધાની સાથે ઉપયોગ

કરવામાં આવે તો પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન મારિતિ પર અસરકારક

પડી શકે છે. અંતમાં કરી શકાય કે, પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન

આમ, યોગ્ય આયોજન અને સાવધાની સાથે ઉપયોગ

કરવામાં આવે તો પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન મારિતિ પર અસરકારક

પડી શકે છે. અંતમાં કરી શકાય કે, પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન

આમ, યોગ્ય આયોજન અને સાવધાની સાથે ઉપયોગ

કરવામાં આવે તો પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન મારિતિ પર અસરકારક

પડી શકે છે. અંતમાં કરી શકાય કે, પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન

આમ, યોગ્ય આયોજન અને સાવધાની સાથે ઉપયોગ

કરવામાં આવે તો પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન મારિતિ પર અસરકારક

પડી શકે છે. અંતમાં કરી શકાય કે, પુત્રાવલી પદ્ધતિ સંશોધન

આમ, યોગ્ય આયોજન અને સાવધાની સાથે ઉપયોગ

મુલાકાત પદ્ધતિ

- પ્રેસ્તાવના :

સંસાધન ઉપકરણ તરીકે 'મુલાકાત' નો રેતું પણ 'પ્રસ્તાવના' નો જે છે તે પણ હકીકત સાધનાનું માપન છે. તકાવત માત્ર ચોરસો ન હો કે એમાં બે લોકો બે મોઢા-મોઢા રૂબરૂમાં અકેજીન સાથે વાતચીત કરે છે. તે મુલાકાત લેનાર લોકો દ્વારા રાષ્ટ્ર ધરણ છે. એમાં સંસાધન દ્વારા સંસાધન ના વિવિધ પાસાઓ ના સંદર્ભમાં આપેલા ચર્ચા અને અનુપચારિક પરિસ્થિતિમાં કાળ-પૂર્વક રચેલાં પ્રશ્નો પૂછવામાં આવે છે.

મુલાકાત એ એકે અભ્યાસ પદ્ધતિ છે. એને એકે અભ્યાસ સાધન પણ છે. જેની મદદ થી માનવસંપૂર્ણ મુશ્કેલીને ઉકેલવામાં આવે છે.

- મુલાકાત નો અર્થ :

મુલાકાત નો અંગ્રેજીમાં 'Interview' કહેવામાં આવે છે. જે અંગ્રેજી રાજ્ય 'Interview' એ બે રાજ્યો ની બનેલો છે. ચોરસો કે 'Interview' એ 'Interview' એ 'Interview' નો અર્થ છે. અંદર અને 'Interview' નો અર્થ છે - એવું. આમ અંદર એવાની

મુશ્કેલી એ ન મુલાકાત છે.

અહીં જે લોકો નો અભ્યાસ કરવામાં આવી રહ્યો છે તેનાથી આંતરિક બાબતો માં કોઈકું કરવામાં આવે છે.

મુલાકાત એ એકે એવી પદ્ધતિ છે જેના દ્વારા આપણે અભ્યાસ એકેના (સાધનો) ના એવા અનુભવો અને વિચારોને અંદરે પિરો માફિત પારત કરી રાકીએ છીએ.

- મુલાકાત ની વ્યાખ્યા 17/01/2026

“મુલાકાત એ સામ-સામે કરવામાં આવેલ એક પરસ્પર વાર્તાલાપ છે જેમાં એક લેખક જીનુ લેખક પાસેથી અનુક્રમિક ભાવિતિઓ પાસત કરે છે.”

ડૉનન (1940)

“મુલાકાત એ સામ-સામે ની આંતરવ્યક્તિક ભૂમિકા પરિસ્થિતિ છે જેમાં એક લેખક (મુલાકાત લેનાર) મુલાકાત આપનાર લેખક (ઉત્તરદાતા) પાસે જીનુ તંત્રી પ્રાપ્તિઓ, મતા, મનાવેલાનાં અને વિચાર વિશે ભાવિતિ પાસત કરી લેવામાં આવે.”

- મેડોબી અને મેડોબી (1950)

“મુલાકાત સામાજિક આંતરક્રિયા ની એક પ્રક્રિયા છે.”

- ગ્રુડ અને રાડ (1952)

- મુલાકાત નું સ્વરૂપ :

મુલાકાત નું સ્વરૂપ નીચે મુજબ છે.

1) મુલાકાત એક સામ-સામે ની પરિસ્થિતિ છે.

મુલાકાત માં સામ-સામે ની પરિસ્થિતિ હોય છે જેમાં એક તરફ મુલાકાત લેનાર હોય છે. જીનુ તરફ મુલાકાત આપનાર ઉપસ્થિતિ છે.

2) મુલાકાત માં પ્રશ્નો પૂછવામાં આવે છે તથા તેનો ઉત્તર આપવામાં આવે છે.

મુલાકાત માં મુલાકાતકર્તા, મુલાકાત આપનાર લેખક આ ની શાબ્દિક રીતે પ્રશ્નો પૂછે છે. જેનો ઉત્તર મુલાકાત આપનાર પડા શાબ્દિક રીતે આપવાનો હોય છે.

3) મુલાકાતમાં મુલાકાતકર્તા દ્વારા નોંધવામાં આવે છે, ઉત્તરદાતા દ્વારા નથી.

મુલાકાત ની અંતે વિશેષતા આ છે કે તૈનાપી નોંધારિતિ માટે પાપ છે. તેનો મુલાકાતકર્તા દ્વારા નોંધવામાં આવે છે કે નહીં કે ઉત્તરદાતા દ્વારા.

4) મુલાકાત ના સ્વરૂપ માં લખવામાં આવે છે.

મુલાકાત ની અંતે વિશેષતા આ છે કે તેમાં મુલાકાતકર્તા જેલો વધુ માં વધુ પુસ્તો પૂછવામાં આવે તો પૂછી શકે છે.

મુલાકાત નો પડારો: મુલાકાત ના અંતે પડારો છે. આમાં પડારો ને મુખ્ય વર્ગ માં વહેંચવામાં આવે તો નીચેના પાંચ પડારો અનો છે.

1. મુલાકાત પદ્ધતિઓ નું સંરચના ના આધારે વર્ગીકરણ.

2. મુલાકાત પદ્ધતિઓ નું ઉદ્દેશો ના આધારે વર્ગીકરણ.

3. મુલાકાત પદ્ધતિઓ નું આપેવારિહતા ના આધારે વર્ગીકરણ.

4. મુલાકાત પદ્ધતિઓ નું ઉત્તરદાતાની સંખ્યા ના આધારે વર્ગીકરણ.

કે. જી. મુલાકાત પદ્ધતિ આ' નું સંવર્ધનના સ્વરૂપના
આધારે વર્ગીકરણ. [પાન 1912 1913 1914 1915]

કે. જી. મુલાકાત પદ્ધતિ આ' નું સંવર્ધનના આધારે વર્ગીકરણ.

1. અસંરચિત મુલાકાત
2. સંરચિત મુલાકાત
3. કોન્ક્રીટ મુલાકાત

1) અસંરચિત મુલાકાત :

આ પુકાર ની મુલાકાત નાં અંગે નામ છે. જે કે અનિર્દેશિત મુલાકાત, અનિર્ધારિત મુલાકાત, અપ્રમાણિક તથા અમાનિયમિત મુલાકાત. આ પુકાર ની મુલાકાતમાં મુલાકાતકર્તા નું મુલાકાત પર કોઈ નિયંત્રણ હોતું નથી. અર્થે કે મુલાકાત કરતા પહેલા મુલાકાત ની સંરચનાનું નિર્ધારણ મુલાકાતકર્તા કરતા નથી.

2) સંરચિત મુલાકાત :

આ પુકાર ની મુલાકાતમાં મુલાકાતકર્તા નું મુલાકાત પર નિયંત્રણ હોય છે.

3) કોન્ક્રીટ મુલાકાત :

આ પુકાર ની મુલાકાતમાં સંરચિત અને અસંરચિત મુલાકાત બંને નું મિશ્રિત સ્વરૂપ મેળા મળે છે. આ પુકાર ની મુલાકાતમાં અસંરચિત મુલાકાત નો લક્ષણો ઓછા અને સંરચિત મુલાકાત નો લક્ષણો વધુ મેળા મળે છે.

2. મુલાકાત પદ્ધતિઓ નું ઉદ્દેશ નાં આધારે વર્ગીકરણ :

1. ચિકિત્સાત્મક મુલાકાત 2. નિદાનાત્મક મુલાકાત 3. સંશોધન મુલાકાત 4. પસંદગી મુલાકાત

ચિકિત્સાત્મક મુલાકાત : જે ઉદ્દેશ સાથે કરવામાં આવે છે કે જેથી રોગીની સ્થિતિ સુધારવામાં આવે.

આ પુકાર ની મુલાકાત ને ઉદ્દેશ મુલાકાત પણ કહે છે. આ પુકાર ની મુલાકાત નાં ઉદ્દેશ કોઈ પણ સામાજિક જિભારી કે માનસિક જિભારી નાં ઉપચાર કરવાનો હોય છે. આ પુકાર ની મુલાકાત એ એક પુકાર ની અનિયંત્રિત મુલાકાત છે જેમાં અનિયંત્રિત કે અસંરચિત મુલાકાત નાં દરેક લક્ષણો મેળવે છે. તજવેલ તારા મુલાકાત નાં ઉદ્દેશો નો હોય છે. આને કે અસંરચિત મુલાકાત નો ઉદ્દેશ આરોગ્યકારક બની શકે છે ત્યારે આ મુલાકાત ઉપચાર મુલાકાત કહેવાય છે.

2. નિદાનાત્મક મુલાકાત : જે ઉદ્દેશ સાથે કરવામાં આવે છે કે જેથી રોગીની સ્થિતિ સુધારવામાં આવે. આ પુકાર ની મુલાકાત ને ઉદ્દેશ મુલાકાત પણ કહે છે. આ પુકાર ની મુલાકાત નાં ઉદ્દેશ કોઈ પણ સામાજિક જિભારી કે માનસિક જિભારી નાં ઉપચાર કરવાનો હોય છે. આ પુકાર ની મુલાકાત એ એક પુકાર ની અનિયંત્રિત મુલાકાત છે જેમાં અનિયંત્રિત કે અસંરચિત મુલાકાત નાં દરેક લક્ષણો મેળવે છે. તજવેલ તારા મુલાકાત નાં ઉદ્દેશો નો હોય છે. આને કે અસંરચિત મુલાકાત નો ઉદ્દેશ આરોગ્યકારક બની શકે છે ત્યારે આ મુલાકાત ઉપચાર મુલાકાત કહેવાય છે.

3. સંશોધન મુલાકાત : જે ઉદ્દેશ સાથે કરવામાં આવે છે કે જેથી રોગીની સ્થિતિ સુધારવામાં આવે. આ પુકાર ની મુલાકાત ને ઉદ્દેશ મુલાકાત પણ કહે છે. આ પુકાર ની મુલાકાત નાં ઉદ્દેશ કોઈ પણ સામાજિક જિભારી કે માનસિક જિભારી નાં ઉપચાર કરવાનો હોય છે. આ પુકાર ની મુલાકાત એ એક પુકાર ની અનિયંત્રિત મુલાકાત છે જેમાં અનિયંત્રિત કે અસંરચિત મુલાકાત નાં દરેક લક્ષણો મેળવે છે. તજવેલ તારા મુલાકાત નાં ઉદ્દેશો નો હોય છે. આને કે અસંરચિત મુલાકાત નો ઉદ્દેશ આરોગ્યકારક બની શકે છે ત્યારે આ મુલાકાત ઉપચાર મુલાકાત કહેવાય છે.

4. પસંદગી મુલાકાત :

આ પુકાર ની મુલાકાત માં મુલાકાત લેનાર અધિકારી કોઈપણ કોષ્ટક કે મોડેલો આરે પસંદગી કરવાની દોષી મુલાકાત આપનાર ને અમુક પુજો પૂછે છે. અરી મુલાકાતકર્તા મોટાભાગે એવા પુજો પૂછે છે કે જેના ઉત્તરોના આધારે મુલાકાત આપનારા ના મનોવલણ, અભિપ્રેયતા, ક્ષમતા વગેરે વિશે મહત્વની મેળવી લે છે.

3. મુલાકાત પસંદગી નું આપેયારિકતાના આધારે વર્ગીકરણ :

1. આપેયારિક મુલાકાત 2. અનૌપયારિક મુલાકાત

1. આપેયારિક મુલાકાત :

આ એવી મુલાકાત છે જેમાં મુલાકાતકર્તાની ભૂમિકા માત્ર આપેયારિક જ હોય છે. આ પુકાર ની મુલાકાત પદ્ધતિમાં સંરચિત મુલાકાતનાં લક્ષણો મેળા મળે છે.

2. અનૌપયારિક મુલાકાત :

આ એવી મુલાકાત છે જેમાં મુલાકાતકર્તા ઉત્તરદાતા સાથે ઘણાં રજી-મજીને, અનૌપયારિક રીતે લેની ગુરત અને આંતરિક બાબતો ને બરાબર કાઢવાનો સફળ પદ્ધતિ રાકે છે. આ પુકાર ની મુલાકાતમાં અસંરિત મુલાકાતનાં લક્ષણો મેળા મળે છે.

4. મુલાકાત પદ્ધતિ નું ઉત્તરદાતા ની સંખ્યા ના આધારે વર્ગીકરણ :

1. વ્યક્તિગત કે વૈષ્ણિક મુલાકાત. 2. સામૂહિક મુલાકાત.

1. વ્યક્તિગત કે વૈષ્ણિક મુલાકાત :

આ પુકાર ની મુલાકાત માં મુલાકાત લેનાર અધિકારી એકે-એકે ઉત્તરદાતા ની અલગ-અલગ મુલાકાત કરે છે.

2. સામૂહિક મુલાકાત :

આ પુકાર ની મુલાકાત માં મુલાકાત કરતી એકે સમૂહ ની મુલાકાત લે છે.

5. મુલાકાત પદ્ધતિ નું સંપર્ક નાં સ્વરૂપ નાં આધારે વર્ગીકરણ :

1. ઢંકાગાળા ની મુલાકાત 2. લાંબાગાળાની મુલાકાત 3. પુનરાવૃત્તિ મુલાકાત.

1. ઢંકાગાળા ની મુલાકાત :

આ પુકાર અત્યંત મુલાકાત છે જે ઢંકા ગાળા માં પૂરી કરી દેવામાં આવે છે અને તેમાં જાહેર ઓફીસમાં ગો ઉતર આધારે સમસ્યા નો અલ્યાસ કરવામાં આવે છે.

2. લાંબાગાળાની મુલાકાત :

આ પુકાર નાં મુલાકાત માં સમય ઘણો લઘુ લાગે છે. આવી સમસ્યા નું ગરબ અધ્યયન રાકવ જાતે છે.

3. પુનરાવૃત્તિ - મુલાકાત : મુલાકાત એ એક એવા પ્રકારનો છે જેમાં બે વ્યક્તિઓ વચ્ચે થાય છે.

આ એવા પુકારની મુલાકાત છે જેના દ્વારા એવી સમસ્યાઓનો અભ્યાસ કરવામાં આવે છે જે સમસ્યાની સાથે પરિવર્તિત પતી રહે છે.

- મુલાકાત પદ્ધતિ નાં સાધનો અથવા મુલાકાત ની ટેકનિક :
મુલાકાત એ એક એવા પ્રકારનો છે જેમાં બે વ્યક્તિઓ વચ્ચે થાય છે. આ પ્રકારની મુલાકાતમાં સમસ્યાઓ અને ઉદ્દેશ નક્કી કરવામાં આવે છે.

- મુલાકાત ની યોજના : અગાઉથી મારી રાખવામાં આવે છે.

- મુલાકાત નું સંચાલન : કરવામાં આવે છે.

- મુલાકાત માં રેકૉર્ડિંગ : કરવામાં આવે છે.

- માર્શલ નું વિશ્લેષણ : કરવામાં આવે છે.

- અભ્યાસ ની પાલ કરવો : કરવામાં આવે છે.

- મુલાકાત પદ્ધતિ નાં લાભ : મુલાકાત એ એક એવા પ્રકારનો છે જેમાં બે વ્યક્તિઓ વચ્ચે થાય છે.

1. ગરમ અને વિગતવાર માર્શલ અજોડ છે : મુલાકાત દરમિયાન પૂછો છો છતાં પૂછતા વિષય ને ઊંડાણ પૂરું સમજાવી શકાય છે.

2. સ્પષ્ટતા મળે છે : જ્યાં અસ્પષ્ટતા હોય તે સ્પષ્ટતા મળે છે. આરો વધારા નાં પૂછો પૂછી શકાય છે.

3. વ્યક્તિગત સંપર્ક બન્યો છે : સંરોધક અને પ્રતિસાદ વચ્ચે સીધો સંપર્ક થવાથી વિશ્વાસ વધે છે.
 4. અનોપચારિક બને છે : રાજ્યે ઉપસંતોષ લાવે, રાજ્યભરના અભિવ્યક્ત થી પણ નારીતિ બને છે.
 5. અસહિત પ્રતિસાદો નારે ઉપયોગી : વાંચન અને જાણના આધારે રાજ્ય હતાંય નારીતિ બેળેથી રાકાય છે.
 6. ગરિબ વિષયો નારે યોગ્ય : માનસિક, સામાજિક કે સંવેદનશીલ મુદ્દાઓમાં વધુ ઉપયોગી છે.
 7. ઉચ્ચ પ્રતિસાદ દર : સામાન્ય મુલાકાત નાં જ્વાળ ન મળવાની સંભાવના ઓછી રહે છે.
- મુલાકાત પદ્ધતિ નાં ગેરભાલા :
1. સમયબેર પદ્ધતિ : અડે-અડે વ્યક્તિ સાથે મુલાકાત લેવી પડે છે એવો સમય વધુ લાગે છે.
 2. અચાંજ પદ્ધતિ : મુસાફરી, તાલીમપાત્ર મુલાકાતકર્તા વગેરે કારણે અચાંજ વધે છે.
 3. પક્ષપાતની શક્યતા : મુલાકાતકર્તા નાં અભિપ્રાયો, રાજ્ય અથવા પ્રજા પૂછવાની રીત થી જ્વાળો પ્રભાવિત થઈ રાકે છે.
 4. અચાંજિત નમૂનો : સમય અને અચાંજ ને કારણે ઓછા પ્રતિભાવો દાતાઓ લેવામાં આવે છે.
 5. સાચા જ્વાળ ન મળવાની શક્યતા : પ્રતિભાવદાતા સંકીર્ણ, ભય અથવા સામાજિક સ્વીકાર્યતા નારે ઓછા જ્વાળ આપી રાકે છે.

6. લાલીમની જરૂર : યોગ્ય અને વિશ્વસનીય મારિત માટે મુલાકાતકર્તા ને ખાસ લાલીમ જરૂરી છે.

7. વિશ્લેષણ માં મુશ્કેલી : ખુલ્લા પુકારો નું વ્યાખ્યાનનો વિશ્લેષણ કરવું ડરિંગ બની શકે છે.

- ઉપસંહાર : મોટા : નિર્ણય માં વિવાદોના પાટોએ મુલાકાત માનવીય સંબંધો ની ઊંડોટ અને સંપેદન-શીલતાને ઉભર કરે છે. મુલાકાત માટે સામસામે મળવાનું નથી. પરંતુ સાધનરૂપિયાઓ લેવાનાઓ અને અનુભવો ના વ્યાપ્તિ નું સુંદર માધ્યમ છે. જે લોકો ના મુલ્ય માં ખૂબ જ જરૂરી અને પેરના નું કાર્ય કરે છે.

- સંદર્ભગ્રંથો :
(મજાવલી 8 મુલાકાત બંને ના)

1. મનોવિજ્ઞાન માં સંરોધન પુકિયા
લેખક : ડૉ. આર. બી. પરેલ
પાના નં. - 245-274

2. શિખલામાં સંરોધન ચર્ચિત ઓદ્યાન :
લેખક - ડૉ. આર. બી. પરેલ
- ડૉ. એસ. એન. પંડ્યા.

3. શિખલામાં સંરોધન ચર્ચિત ઓદ્યાન :
લેખક - ડૉ. આર. બી. પરેલ
- ડૉ. એસ. એન. પંડ્યા.

4. શિખલામાં સંરોધન ચર્ચિત ઓદ્યાન :
લેખક - ડૉ. આર. બી. પરેલ
- ડૉ. એસ. એન. પંડ્યા.